

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра цивільного, господарського і фінансового права**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма / спеціалізація – «Право»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2019, 2020

Викладач – Гаркуша Андрій Олександрович,
доцент кафедри цивільного, господарського і фінансового права, кандидат
юридичних наук, доцент

11 вересня 2019 р.

Полтава – 2019

Силабус навчальної дисципліни «Міжнародне право та національні правові системи» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 8 с.

Розробник

Гаркуша Андрій Олександрович – кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник

Затверджено на засіданні кафедри цивільного, господарського і фінансового права
(протокол № 1 від 11 вересня 2019 р.)

Дата оновлення – 27 серпня 2020 року
(протокол № 1 засідання кафедри цивільного, господарського і фінансового права від 27 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри І.Є. Криницький

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Міжнародне право та національні правові системи
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Гаркуша Андрій Олександрович, к.ю.н., доцент кафедри цивільного, господарського і фінансового права ПЮІ НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 0532 560148
E-mail	andreigarkusha@gmail.com
Консультації	Середа 13-00 – 14-00, м.Полтава, Першотравневий проспект, 5, ауд. 504-Б.
Онлайн консультації у Zoom (ідентифікатор конференції):	https://us04web.zoom.us/j/9148542307?pwd=aWxxb2JiREdsc2lHVzZlYU3lBY05JZz09

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається поняття та зміст основних категорій міжнародного права. Вивчаються організаційно-правові моделі взаємодії міжнародного права та національного права у країнах світу. Розглядаються тенденції розвитку взаємодії та взаємовпливу міжнародного права та національного права; особливості національних правових систем сучасності, Типологічні особливості правової системи України; поняття і форми реалізації норм міжнародного права в національних правових системах; юридичні форми узгодження міжнародного та національного права; засади універсалізації та уніфікації національних правових систем, основи уніфікації матеріального та процесуального права національних правових систем. Студенти знайомляться із основними міжнародними та внутрішніми нормативно-правовими актами у вказаній сфері, вчать застосовувати ці знання на практиці, а також знайомляться із правозастосовною практикою.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Міжнародне право та національні правові системи» – набуття студентами здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі взаємодії міжнародного та національного права, що передбачає проведення різноманітних досліджень та/або здійснення інновацій й характеризується невизначеністю умов і вимог.

Завдання:

- формування у студентів спеціалізованих концептуальних знань у галузі співвідношення міжнародного та національного права, що включають сучасні наукові здобутки у цій галузі права, котрі є основою для оригінального мислення та проведення досліджень у вказаній сфері;

- набуття студентами спеціалізованих умінь/навичок розв'язання проблем, котрі виникають при зіткненні міжнародного та національного права у різних галузях, з урахуванням множинності суб'єктів;

- здатність інтегрувати знання, набуті у процесі вивчення цієї та навчальних дисциплін «Конституційне право України», «Державне право зарубіжних країн», «Міжнародне право», «Правові засади євроінтеграції», «Міжнародне приватне право» й розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних контекстах;

- здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації зокрема щодо: застосування набутих

теоретичних знань та сформованих практичних навичок щодо гармонізації матеріального та процесуального права суб'єктів різних правових систем, взаємовпливу між національним та міжнародним правом;

– формування у студентів знань та умінь, необхідних їм для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою генерування нових знань у сфері взаємодії міжнародного та національного права.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія держави і права»; «Конституційне право України»; «Державне (конституційне) право зарубіжних країн», «Міжнародне право».

Кореквізити: «Правові засади євроінтеграції».

Постреквізити: «Актуальні проблеми цивільного права», «Інвестиційне право».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

- втілення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування міжнародного та національного права;

- взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з вітчизняними інститутами;

- розуміння методології тлумачення основних міжнародно-правових та національно-правових норм;

- здатність реалізовувати норми міжнародного права у внутрішньому правопорядку;

- порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів національного права різних правових систем;

- поглиблені знання практики реалізації міжнародно-правових інститутів;

- обґрунтовану правову позицію на різних стадіях правозастосування правових норм з позиції різних суб'єктів міжнародно-правових відносин;

- продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових та індивідуальних актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на правові відносини;

- здатність самостійно готувати проекти правозастосовних актів у різних сферах діяльності суб'єктів взаємодії національного та міжнародного права;

- базові навички з виконання процесуальних функцій судді, прокурора, адвоката, правового радника та нотаріуса у відносинах із органом місцевого самоврядування, посадовими особами місцевого самоврядування.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
01.09.20 - 04.09.20	1. «Поняття та особливості міжнародного права у сучасний період»	1. «Поняття та особливості міжнародного права у сучасний період» <i>Основна література:</i> 1; 2; 3; 6	Особливості сучасного періоду розвитку міжнародного права; Міжнародне право та Україна; Проблеми міжнародного права XXI століття;

07.09.20 - 11.09.20	2. «Взаємодія та взаємовплив міжнародного та національного права»	2. «Взаємодія та взаємовплив міжнародного та національного права» <i>Основна література:</i> 2; 4; 5.	Концепції співвідношення внутрішньодержавного і міжнародного права; Законодавство України щодо співвідношення внутрішньодержавного і міжнародного права; Юридичне значення надання згоди Верховною Радою України на обов'язковість міжнародного договору;
14.09.20- 18.09.20	3. «Система сучасного міжнародного права»	3. «Система сучасного міжнародного права» <i>Основна література:</i> 1; 3; 8.	Система міжнародного права: поняття, елементи, сучасні наукові підходи щодо побудови; Основні і галузеві принципи міжнародного права: поняття, правове регулювання.
21.09.20 - 25.09.20	4. «Регіональні системи міжнародного права та їх специфіка»	4. «Регіональні системи міжнародного права та їх специфіка» <i>Основна література:</i> 1; 3; 8.	Види та типи регіональних систем міжнародного права; Особливості системи права в межах Ради Європи, ЄС, ОАД, ЛАД
28.09.20 - 02.10.20	5. «Особливості національних правових систем сучасності»	5. «Особливості національних правових систем сучасності» <i>Основна література:</i> 1; 4; 9	Джерела права в основних правових системах сучасності; Значення правового звичаю в основних правових системах; Типологічні особливості правової системи України
05.10.20 - 09.10.20	6. «Особливості джерел у національних правових системах сучасності»	6. «Особливості джерел у національних правових системах сучасності» <i>Основна література:</i> 1; 3; 8.	Значення правового звичаю в основних правових системах. Роль судової практики в романо-германському англосаксонському та мусульманському праві. Закон як джерело права в основних правових системах.
05.10.20 - 09.10.20	7. «Уніфікація національно-правових систем»	7. «Уніфікація національно-правових систем» <i>Основна література:</i> 1; 3; 10.	Основи уніфікації матеріального права національних правових систем; Основи уніфікації процесуального права національних правових систем
12.10.20 - 16.10.20	8. «Конфлікт юрисдикцій у міжнародному праві»	8. «Конфлікт юрисдикцій у міжнародному праві» <i>Основна література:</i> 1; 3; 7.	Принципи юрисдикцій у міжнародному праві; Методи та засоби вирішення конфліктів юрисдикцій; Конфлікти юрисдикцій міжнародних судових та квазісудових органів

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

1. наукової статті;
2. наукової доповіді;
3. тез наукової доповіді на конференції;
4. огляд судової практики;
5. есе за вузькоспеціальною проблематикою;
6. анотації прочитаної додаткової літератури з курсу, у т.ч. іноземної;
7. термінологічного словника
8. підготовки до практичних занять та іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у «Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Міжнародне право і національно-правові системи» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право» / уклад. А.О. Гаркуша. Полтава : ПЮІ Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 18 с.

Інформаційне забезпечення курсу

Основні нормативно-правові акти

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text (дата звернення: 29.08.2020).
2. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 29.08.2020).
3. Декларація про державний суверенітет України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text> (дата звернення: 29.08.2020).
4. Закон України «Про міжнародні договори України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення: 29.08.2020).
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення: 29.08.2020).
6. Закон України «Про міжнародне приватне право». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text> (дата звернення: 29.08.2020).
7. Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру, яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 1994 р. N 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-94-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.08.2020).

Основна література

1. Міжнародне право в документах / За заг. ред. М.В. Буроменського. – Х., 2003.
2. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М.В. Буроменського. – К.: Юринком Інтер, 2006. – 336 с.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожний О.В. Міжнародне право. Основи теорії. Підручник. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
4. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом / Пер. з англ. – Харків: Консум, 2000. – 592 с.
5. Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Алэн Пелле. Международное публичное право: В 2-х т. / Пер. с фр. – К.: Сфера, 2000-2001.
6. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. – М.: Издательство БЕК, 1997. – 371 с.
7. Броунли Я. Международное право (в двух книгах). – М.: Прогресс, 1977.
8. Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. – К.: Вища школа, 1981. – 311 с.
9. Гелей С.Д., Ритар С. М. Політико-правові системи світу: Навч. посіб. - К., 2006.

10. Давид Р, Жоффре-Спиннози К. Основные правовые системы современности. — М., 1999.
11. Дмитриев А. И., Шепель А. О. Порівняльне правознавство: Навч. посіб. — К., 2003.
12. Журавський В. С., Зайчук О. В., Копыленко О. Л., Онищенко Н. М. Правові системи сучасності Глобалізація. Демократизм. Розвиток. - К., 2003.
13. Зайчук О. В., Онищенко Н. М. Вступ до теорії правових систем. - К., 2006.
14. Луць Л. А. Сучасні правові системи світу — Львів, 2003.
15. Лукашук И.И. Конституции государств и международное право. – М.: Спарк, 1999. – 124 с.
16. Семенов В.С., Трагнюк О.Я. Міжнародно-правові аспекти Конституції України. – К.: ІнЮре, 1997.
17. Мартыненко А. П. Права народов в современном международном праве. – К.: Наукова думка, 1993. – 162 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити із аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне право та національні правові системи» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. За підсумками практичних занять студент може отримати від 0 до 28 балів;

- протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *лекційних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування. За підсумками поточного контролю на лекціях студенти можуть отримати від 0 до 4 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до

іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 20 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Лекційні заняття	Практичні заняття (поточний контроль)		Самостійна робота	Залік (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка знань
	Модуль № 1	Модуль № 2			
max 4	max 14	max 14	max 8	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34